

OBRAZ A PÍSMO

Lucern, Kunsthaus, 4. 12. 2004 – 30. 1. 2005; Ústřední a vysokoškolská knihovna, 20. 1. – 10. 3.; Musikforum, 20. 1. – 4. 3.; Das Ding, 24. 1. – 19. 2.

Tradice spojení obrazu a písma je stará jako naše historie. Čechošvýcarka Olga Zimmelová (1945, viz At. č. 11/00) realizovala sérii za sebou následujících multimediálních variací na toto téma. Například loni v projektu Psát poezii v Arabském kulturním středisku v Curychu zaznamenávali návštěvníci do její instalace své vlastní nebo cizí verše v různých jazycích. Pak vystavovala s italskými výtvarníky na pobřeží Sardinie. Do výklenku opuštěné strážní věže připevnila plachtu vytaženou z moře a z části ji popsal výpovědmi, vztahujícími se k místní krajině, zároveň vyzvala kolemjdoucí, aby na cáry plachtoviny připojili své dojmy z ostrova. Na popsané plátno pak promítala záběry z okolí.

Projekt se symptomatickým názvem Psáno do větru spojila Zimmelová s videem. Plachtu vrátila zpět do moře a natočila hru vln s cizím materiálem (léto 2004). Interakce obrazu a písma probíhala také nedávno v lucernském Kunsthausu pod poeticky-ironickým titulem Temné troubení mezi Lucernem a Flüelen... obrovské mraky na horizontu. Na barevnou projekci výletního parníku na Lucernském jezeře psali diváci komentáře k východošvýcarské umělecké scéně v převratných 70. letech. Osobní vzpomínky, zážitky a kritické připomínky zapisovali do obrysů lodí a vytvářeli přitom její virtuální duplikát. Dalším diváckým magnetem byla ilustrovaná korespondence Cizí život. Kdo

píše, žije v Ústřední a vysokoškolské knihovně v Lucernu.

Olga Zimmelová se pohybovala v emigraci mezi východním Švýcarskem, Milánem, Římem, italskými ostrovy, Afrikou a Indií. Její odyseu provázela intenzivní výměna informací a emocí. Dopisy-objekty, kombinace kreseb, akvarelů a písma na obálkách a lístcích, popsané láhve a pivní tácky, koláže, akvarely a vystřihovánky představovaly často jediný kontakt mezi kontinenty. Naivní komiksy, které babička v Táboře kreslila pro malé vnučky v cizině, překonávaly rodinnou izolaci a geografickou vzdálenost, ale i politické a jazykové bariéry. Pozdravy přátel z domova se křížily se zprávami

z nových bydlíšť. Sémantické konotace sehrály v konceptu výstavy podružnou úlohu, jednotlivé dokumenty splňovaly především estetickou funkci, jako příklady spojení obrazu a písma. Ozvláštěná dokumentace emigrantského života vytvořila hravou kvalitu v informačním systému vysokoškolské instituce.

Osobitou variantu spojení textu s malbou prezentovala intervence Zimmelové v Musikforu. Autorka překryla rychlými tahy štětce černou plochu starých dlouhohrajících desek. Názvy šlágrů ze 70. let zmizely pod bílou vrstvou, z jejíhož středu paprskovitě vyrazejí barevné skvrny, sugerující optické otáčení kotouče. Originální stav gramodesky s původním textem na rubu objektu vyrovnává neklidné frekvence komplementárních barev. V Das Ding vystavila pod symbolickým názvem Ready for take-off své nové kresby a 3,5 metru dlouhou roli plátna, pojednanou abstraktními motivy.

Olga Zimmelová, *Rodině Vonwil v Ballwilu (CH) z ostrova Ventotene (I), 27. 8. 1983, mail-art*. Foto archiv autorky

Instalace Zimmelové oscilují mezi malbou, kresbou, fotografií, filmem a videoprojekcemi; autorka získala například cenu švýcarského ministerstva kultury (2003).

Helena Kanyar Becker.

Basilej